

Onderwerp Moreel appel huishoudelijke ondersteuning	
Nummer	2023/118401
Portefeuillehouder	Loenen, D. van
Programma/beleidsveld	2.1 Voorzieningen volwassenen
Afdeling	MO
Auteur	Bouman, W.G
Telefoonnummer	023-5114143
Email	wbouman@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>Landelijk, en ook in Haarlem, is het beroep op Wmo-voorzieningen toegenomen na de invoering van het Abonnementstarief in 2019. Het vervallen van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage maakt het voor inwoners aantrekkelijk om ondersteuning via de gemeente te regelen. Dit geldt met name voor voorzieningen als Huishoudelijke ondersteuning en woon- en vervoersvoorzieningen. In combinatie met de arbeidsmarktkrapte in het sociaal domein en een tekort aan onderdelen en grondstoffen ontstaan er lange wachtlijsten voor inwoners die gebruik willen maken van ondersteuning en hulpmiddelen. Er zijn voor gemeenten momenteel geen maatregelen mogelijk om de effecten van het abonnementstarief te remmen, omdat de Wmo deze niet toestaat. Het eerder gepubliceerde concept wetsvoorstel "Passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp" zal dit ongewenste effect onvoldoende tegengaan. Het college heeft dit in haar reactie op de consultatie ook laten weten. Onlangs werd bekend dat deze conceptwet wordt ingetrokken en dat het kabinet met een nieuw wetsvoorstel komt waarin de hoogte van de eigen bijdrage voor alle Wmo-voorzieningen weer wordt gebaseerd op het inkomen. De exacte uitwerking van dit kabinetsvoornemen is nu nog onduidelijk. Het college trekt in het vervolg hiervan in VNG-verband op en in de tussentijd doet het college een moreel appel op inwoners met een hoog inkomen, om als dit kan ondersteuning zoveel als mogelijk binnen het eigen netwerk op te lossen of zelf te betalen. Zodat de voorzieningen die de gemeente biedt, beschikbaar blijven voor de meest kwetsbare inwoners.</p>
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Samenleving.
Relevante eerdere besluiten	- Arbeidsmarktkrapte in het Sociaal Domein (2022/1347009) in commissie Samenleving 12 januari 2023
Besluit College d.d. 9 mei 2023	<p>1. het college stelt de informatienota aan de commissie vast.</p> <p>de secretaris, de burgemeester,</p>

Inleiding

Er is momenteel sprake van een uitzonderlijke krapte op de arbeidsmarkt. Ook in het sociaal domein zijn de werkgevers op zoek naar arbeidskrachten. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt heeft gevolgen voor de Haarlemmers die ondersteuning ontvangen of nodig hebben vanuit de Wmo. Het leidt er bijvoorbeeld toe dat inwoners nu regelmatig langer moeten wachten op een intake bij een aanbieder of langer moeten wachten voordat er daadwerkelijk gestart kan worden met de inzet van Huishoudelijke ondersteuning. De wachttijd voor nieuwe cliënten is nu bijvoorbeeld gemiddeld 4 maanden. Ook zorgt de arbeidsmarktkrapte voor langere doorlooptijden bij het realiseren van woningaanpassingen en het leveren van hulpmiddelen. Hierbij speelt ook dat doorlooptijden kunnen oplopen als gevolg van een tekort aan onderdelen en grondstoffen waardoor het niet altijd mogelijk is om voorzieningen of onderdelen voldoende op voorraad te hebben.

Tevens heeft de commissie Samenleving eerder gevraagd naar de mogelijkheden om de aanzuigende werking als gevolg van het abonnementstarief tegen te gaan.

Deze nota informeert u daarom over het moreel appel dat het college doet op de inwoners met een hoog inkomen die in staat zijn zelf in hun ondersteuning te voorzien. Op deze manier maken we het als stad mogelijk dat ondersteuning beschikbaar is voor de meest kwetsbare inwoners.

2. Kernboodschap

Landelijk, en ook in Haarlem, is het beroep op Wmo-voorzieningen toegenomen na de invoering van het Abonnementstarief in 2019. Het vervallen van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage en het relatief lage tarief van €19,- per maand maakt het voor inwoners aantrekkelijk om ondersteuning via de gemeente te regelen. Dit geldt met name voor voorzieningen als Huishoudelijke ondersteuning en woon- en vervoersvoorzieningen. In combinatie met de arbeidsmarktkrapte in het sociaal domein en een tekort aan onderdelen en grondstoffen ontstaan er lange wachtlijsten voor inwoners die gebruik willen maken van ondersteuning en hulpmiddelen. Er zijn voor gemeenten momenteel geen maatregelen mogelijk om de effecten van het abonnementstarief te remmen, omdat de Wmo deze niet toestaat (zie bijlage 1 – Overzicht maatregelen abonnementstarief Wmo). Het eerder gepubliceerde wetsvoorstel "Passende eigen bijdrage huishoudelijke hulp" zal dit ongewenste effect onvoldoende tegengaan. Terwijl het kabinet met deze wet wel wil dat de aanzuigende werking voor de Huishoudelijke hulp in het algemeen wordt beperkt en specifiek het gebruik van Huishoudelijke hulp door hogere inkomens. Het college heeft dan ook in haar reactie op de consultatie laten weten dat dit naar verwachting onvoldoende gerealiseerd zal worden. Onlangs werd bekend dat deze conceptwet wordt ingetrokken en dat het kabinet met een nieuw wetsvoorstel komt waarin de hoogte van de eigen bijdrage voor alle Wmo-voorzieningen weer wordt gebaseerd op het inkomen. De exacte uitwerking van dit kabinetsvoornemen is nu nog onduidelijk. Het college trekt in het vervolg hiervan in VNG-verband op en in de tussentijd doet het college een moreel appel op inwoners met een hoog inkomen, om als dit kan ondersteuning zoveel als mogelijk binnen het eigen

netwerk op te lossen of zelf te betalen. Zodat de voorzieningen die de gemeente biedt, beschikbaar blijven voor de meest kwetsbare inwoners. Deze informatienota informeert u hierover.

3. Consequenties

Inwoners met een hoog inkomen

Het college spreekt de inwoners van Haarlem met een hoog inkomen aan op hun eigen verantwoordelijkheid bij het oplossen van hun ondersteuningsvraag. Dit met als doel dat voorzieningen beschikbaar blijven voor de meeste kwetsbare inwoners. Er zijn verschillende mogelijkheden om dit moreel appel uit te dragen zoals via foldermateriaal of de website, maar ook tijdens het gesprek dat medewerkers van de gemeente of zorgaanbieders hebben met inwoners. De gemeente zoekt bij de uitwerking actief de samenwerking op met de gecontracteerde aanbieders voor huishoudelijke ondersteuning, woon- en vervoersvoorzieningen. Overigens mag een gemeente haar inwoners met een moreel appel weliswaar wijzen op de eigen verantwoordelijkheid, maar er kan niks worden afgedwongen. Op grond van de Wmo mogen de financiën van een inwoner geen afwijzingsgrond zijn. Een inwoner behoudt altijd het recht om een melding te doen en om aanspraak te maken op hulp en ondersteuning.

Het college sluit zich aan bij andere gemeenten

Gemeenten in Nederland doen in toenemende mate een moreel appel op inwoners. Uit onderzoek van Binnenlands Bestuur onder de G40 blijkt dat de helft van de grote gemeenten een ontmoedigingsbeleid voert, waarbij een moreel appel wordt gedaan op inwoners met hogere inkomens om af te zien van de aanvraag.

4. Vervolg

De mogelijkheden om een moreel appel te doen worden samen met de gecontracteerde aanbieders verder uitgewerkt tot een samenhangend pakket van communicatiemiddelen en dit jaar ingezet. De inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor alle Wmo-maatwerkvoorzieningen wordt naar verwachting ingevoerd per 2026.

5. Bijlagen

- Bijlage 1 – Overzicht maatregelen abonnementstarief Wmo